

Izhaja tedensko.
Poština plačana v gotovini.
Uredništvo: Narodni dom,
Tajništvo Narodno - socijalistične stranke. Telef. št. 77.
Inserati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Posamezna številka stane R 1-50.
Upravništvo: Ljubljana, Gra-
dišče 7, levo. Telefon št. 77.
Naročnina: Mesečno 6 kron.
Glasilo NSS v Jugoslaviji.

Draginja na pohodu!

Kedo je ne opaža — rastoče draginje?

Kedo ne čuti, kako mu trgajo poslednjo srjaco s telesa, kradejo zadnji vinar iz žepa?

Mirno strmimo in zijamo, dočim nas odirajo denarja lačni kapitalisti z bajnimi cenami, in čakamo samo še na to, da nas poženejo žive v grob. Ali je res še dandanes mogoče, da si pustimo milijoni izmozganih proletarcev dopasti, da nam sede tropa krvi žejnih kapitalističnih hijen za vrat in izpije zadnjo kapljo krvi pri živem telesu?

Ali draginja, ta perverzna hčer kapitalizma — je na pohodu! Pričakujmo jo mirno in izdihnimo ali pa ... ?

Toda pogledimo si pošast поблиže; ogledimo si tudi impresarija, ki je na pohodu, da nam proti visoki vstopnini predstavi to beštijo, ki nam zapleše v cirkusu, v katerem se bomo prav kmalu vrteli z njo vred tudi mi!

Kapitalizem, ta izvor vsega zla, si prizadeva zlasti odkar mu je svetovni meščar povečal apetit v brezkončnost, da zasušnji vse, kar ne spada v njegove najožje kroge. Ni mu za narod, ne za suženjske mase in tudi prav nič za državo! Kapitalizem se počuti povsod dobro, vedno je na toplem in zato je internacionalen. Internacionalna pa — bodisi zlata ali rdeča — ne potrebuje države; kvečjem v kolikor jej to služi v dosego njenih lastnih namenov. Iz tega vidika nam je torej razumljiv pohlep kapitalizma in njegovo brezobzirno izkoriščanje lastnih soplemenjakov, sodržavljanov in tudi države same. Odtod tudi vsa ona brezslidna korupcija in brezvestnost, ki tira državo in narod v pogubo.

Tembolj žalostno pa je pri vsem tem dejstvo, da pomagajo kapitalizmu pri njegovem zločinskem poslu najbolj proletarske vrste same. Delavec s svojo brezbriznostjo, uradnik in obrtnik pa še celo s tem, da volita kapitalistične zastopnike v vse javne zastope in korporacije in si s tem samomorilnim postopanjem sama polagata zanjko krog vratu.

Značilna in mnogobrojna so pota in sredstva, s katerimi zna kapitalizem dvigati cene blagu in povzročati draginjo. Prvo je, da se organizira v stranki, v kateri združi vse kapitalistične elemente navadno meščanske (industrije in trgovce, banke) ter jih postavi v boj proti proletarcu. Toda to mu še ne zadostuje. Zaveznika najde v agrarcu — in obema producentoma je sedaj lahkota, da se poljubno igrata z brezposestnim elementom, to je konzumentom-proletarcem, kateremu poljubno diktira cene. Ker jima pomaga nezavedni proletarec voliti njihove zastopnike v parlament, jima pripomore neumnež s tem seveda tudi to tretjega zaveznika — do vlade.

In sedaj se prične ples po suhem hrbtišču bedastega proletarca. Agrarce izvaža do zadnjega repa in do poslednjega zrna v tujino — proletarec sedi doma pri prazni skledi. Trgovec uvaža in navija cene kot se mu zljubi, poleg tega pa pridno pobija proletarske zadrage. Pri tem poslu mu z vneto pomaga vlada, ki si prav nič ne pomišlja, da taki proletarski zadrugi protizakonito zavije vrat. Za nameček se najde še najnovejši stan hišnih posestnikov, ki hoče imeti pri koritu tudi svoj delež. S pomočjo vlade nastavlja blazne cene konzumentu in pa tudi podjetniku, ki ima sedaj seveda še več povoda, da navije cene in vstvarja draginjo.

In sredi žalostnega kola teh nebrzdanih elementov stoji izstradani konzument in razmišlja — če bi ne kazalo voliti zopet kapitalista!

Hoče se mu pač še večje draginje.

Jugoslavija.

Demokrati v stiski. Demokratom se majoje tla pod nogami; je to za sluga mladino, ki so si res pošteno prizadevali, da čim najhitreje razbijejo stranko, ki je bila skozi desetletja nositeljica napredne ideje v Sloveniji. Tudi stari niso bili brez grehov; marsikaj bi se jim dalo očitati: reakcionarstvo, oportunitizem. Mladi pa so napravili raje skok — v korupcijo in sedaj se vtaplja vse skupaj v lastnem močvirju. Poštenost in idealizem, ki se ga stari vsaj v gotovi meri ne sme odrekati, so mladi kozlički pogazili v blato in vdinjali so se brezpogojno zlatemu mamonu. In že vihti usoda nad njimi bič, s katerim jih bo kaznila za grehe, s kakršnimi sta se ponašali samo še Sodoma in Gomora.

Boj za ljubljanskega župana je prešel v nov štadij. Nenadoma je prišlo mladino na misel, da jim je afera tov. Peska eden najneprijetnejših poslov, s katero se morajo baviti. Trdijo, da se jim stvar že gabi in želijo konca! — Nam se seveda stvar tudi že davno gabi, o koncu bo pa šele govorilo sodišče. Sicer pa, kdo je ven-

dar obrekovalno gospodo silil, da se bavi z neprijetnim obrekovalnim poslom? Kdo pa jih je prosil, da podkupujejo priče, kar s stotisočimi kronami? Sedaj, ko jim vre voda v grlo, bi se radi izmuznili, pa ne bo šlo dečki! Die Geister, die ich rief... »Naprej« proročuje, da bo eden izmed bojevnikov obležal mrtev! ... Kedo bo to, g. Žerjav?

Nadomestne volitve. Po raznih občinah Slovenije se bodo v kratkem vršile nove občinske volitve za izpraznjene komunistične mandate. Naši somišljeniki naj ukrenejo takoj vse potrebno, da se čimnajtej pripravljene udeležijo volitev, ki so sila važne. Organizirajo naj vse poštene ljudi, kojim je v resnici mar, da se uredi v občinah resno gospodarsko delo in da se izpodbije vpliv kapitalističnih mogotcev. Nastopajo pa naj povsod samostojno in postavijo lastne kandidatne liste. Nam je za delo in za dobrobit proletarskega ljudstva, prazne obljube in demagogijo pa zavračamo. Torej na delo!

Slovenija.

Tih boj a tembolj srdit se bije za kulisami med radikali in demokrati. Doslej so to demokrati dosledno prikrivali in tajili, a sedaj je prodrla stvar preko srbskih in hrvatskih listov že toliko v javnost, da tega tudi naši demokrati ne morejo več prikrivati. Glasilo starinov »Slovenski Narod« se že odkrito zavzema za radikale, dočim »Jutro« le po ovinjkih priznava bridko resnico, da bide demokratom zadnja ura. Gre se za boj dveh najmočnejših strank v državi, ki sta sedeli doselej skupno pri vladnem koritu. Posledice čutimo dovolj na lastnem hrbtu. Sedaj pa so se radikali, ko so demokrate dovolj izrabili, teh naveličali in se jim gre le za to, da demokrate po možnosti razbijejo. Dve enako močni stranki pač ne moreta obstojati druga poleg druge.

Radikali, meščanska stranka, ki ni za las boljša od naših demokratov, pa imajo prednost, da jih vodijo stari izkušeni politiki. Pašić in Protić, sedaj dva navidezna nasprotnika, delata roko v roki. Dokaz temu je dejstvo, da je prisostvoval razgovoru Protića z Radićem in dr. Trumbićem v Rogaški Slatini tudi Pašićev zaupnik dr. Janjić. Jasno je torej, da se ni brez Pašičeve vednosti in soglasja ničesar sklenilo. Radikali so uvideli, da razmere na Hrvatskem, ki jih je ustvaril poleg drugih grešnikov Radić, ne smejo več trajati dalje in so zato, da si pridobijo Radića in z njim Hrvate, žrtvovali demokrate, ki na Hrvatskem in

v Sloveniji itak nimajo nobene zaslombe in eksistenčne pravice. Tako se bodo skoro gotovo uresničile trdovratne vesti, da dobimo jeseni v parlamentu novo grupacijo strank, v kateri bode zastopana cela Hrvatska, in s tem tudi novo vlado. Ali bo ta boljša od sedanje, kdo ve?

Angleška nesramnost. Znano je, da so morale naše čete na ukaz antante zapustiti rodovitno Baranjo. Način pa, kako se je to zgodilo, dokazuje vso nesramnost Angležev tam, kjer momentano ne iščejo svojih koristi. Povodom izpraznitve je zahteval angleški polkovnik Gosset slabega spomina (iz Koroške), da morajo naše zmagovalne čete o priliki predaje pred odhodom defilirati pred madžarskimi tolpami. Seveda je dobil nadutež od našega komandirja primeren odgovor in je čakal na svoje Madžare sam.

Madžarska nesramnost. Gospod Anglež Gosset pa si je vtepel v glavo, da moramo prepustiti njegovim Madžarom celo več sveta, nego smo po mirovni pogodbi primorani. Ker to ni šlo z lepa, je poslal preko naših mej svoje madžarske razbojnice, ki so ponoči udrli preko meje v našo zemljo, ukradli precej živine in potem zopet zbežali. Gosset je bil za to odlikovan z najvišjim madžarskim redom, madžarske tolpe bodo pa za njihov nepovabljen obisk v naših hlevih o prvi priliki odlikovane od naših čet z batinami.

Zasužnjena domovina.

Opomin razvalin.

Z brezprimerno požrtvovalnostjo, s krvavimi žulji marljivega naroda je bila postavljena naša ponosna trdnjava ob Adriji. Z brezprimerno podivjanostjo, z zločinskimi rokami lene sodrge pa je bila zrušena hiša Slovencev ob Adriji.

Da rešijo svoj rod pred poginom, da mu dajo kulturen napredek in da ga oprostite za vedno odiranja tujih oderuhov, so postavili z neumornim biranjem rodoljubi Tržaški Narodni dom.

In njih idealna namera je zmagala, naša trdnjava je kljubovala vsem napadom in bila vedno hrbenca našega življenja, nepremagljiva opora našega naroda. Svetla točka Slovenije je postal Trst, ki je prejemal svojo sijajno luč iz neutrudljivega dela, ki je vladalo v Narodnem domu.

Ta njegov pomen pa so spoznali tudi naši sovražniki, ki niso opustili nobene prilike, da bi porušili naše delo. Toda iz kraškega kamna je bil zgrajen Narodni dom in zvesta srca so ga ohranjevala in vsa zloba nekaterih ni zmogla ničesar.

Tedaj pa so prišli zločinci in so navalili na našo trdnjavo z orožjem in bencinom in zgodilo se je ono strašno, ki pretrese še danes vsakega kulturnega človeka — Narodni dom je bil sežgan, vse je bilo razdejano, pod varstvom laške oblasti pa je na najnižjo stopnjo podla sodrga zasmehovala naše ljudi, ki so hoteli ubežati plamenom. Ne pozna kulturn svet take podivjanosti, kakor se je zgodila dne 13. julija v Trstu in nobeno čudo ni, da je poslanec Wilian v svojem senzacionalnem govoru v rimskem parlamentu dosegel višek ravno tedaj, ko je za večno osramotil poslanca Giunto, kot povzročitelja julijskega vandalstva.

Ko so se dvigali plameni proti nebu in ko so v gorečem domu klicali naši ljudje v nebo na pomoč — se je sodrga radovala in triumfirala ker so mislili, da je s požigom Narodnega doma uničen tudi naš rod.

Toda prezgodaj je bilo veselje fašistov in preran triumf sodrge, ker premlad in presilen je naš narod, da bi bil pogubljen, pa če tudi izgubi svojo najsilnejšo trdnjavo. Na razvalinah vzdržujejo naši ljudje boj in njih odporna sila se večja. Ker kakor jim je dal preje moralno silo Narodni dom, tako mu dajejo danes moč njegove razvaline.

Ali boj je težaven, obupno težaven. Ne samo, da je naš narod v Trstu ob svojo trdnjavo, on je v boju z vsem italijanskim narodom. Zato obstane le, če ima za seboj tudi pomoč vsega jugoslovenskega naroda, ki mora postati njegova nova trdnjava.

Lastna bodočnost zahteva od nas, da izpolnimo to zahtevo razvalin in zato poziva »Jugoslovenska Matica« vse Jugoslovane, da položijo zakletvo neomajne zvestobe, da nikdar ne pozabijo opomina dne 13. julija 1920 v Trstu nastalih razvalin.

V ta namen je založila »Jugoslovenska Matica« krasno izdelane narodne-kolkke, delo slikarja Kosa, ki so posvečeni spominu porušenega Narodnega doma v Trstu, ki so pa ob enem zagotovilo svobodnih Jugoslovenov, da bodo maščevali to, kar so pretrpeli radi njih naši bratje v nesvobodi.

To je ideja narodnih kolkov »Jugoslovenske Matice«, tako se glasi bojni klic rdečega petelina, ki kliče na delo in na maščevanje za storjene zločine.

Bratje in sestre! Segajte po narodnih kolkkih »Jugoslovenske Matice« in dokažite s tem, da ste v vrstah maščevalcev.

Vsak naroden kolek je kamen k novi trdnjavi v Trstu, vsaka krona, s katero kupite kolek, je odrešenje brata.

Ne prezrite opomin razvalin, kupujte narodne kolke »Jugoslovenske Matice«!

Razširjajte „Novo Pravdo“!

Zahvala in prošnja.

Vsem onim zvestim sotrudnikom, ki so se odzvali našemu pozivu in uspešno izrabili čas nabiralnega tedna za »Novo Pravdo« se za njihov trud in požrtvovalnost najpristrčneje zahvaljujemo. Ako bi bil vsak naš somišljenik storil svojo dolžnost, bi bil uspeh te akcije še veliko večji. Ker nam od raznih krajevnih organizacij NSS in podružnic NSZ še niso došla poročila o uspehu nabiralnega tedna, prosimo, da nam to takoj sporočijo. Prosimo pa tudi ob enem, da se ta akcija nadaljuje z vso silo, da znatno dvignemo število naročnikov. Le na ta način nam bo mogoče dati listu ono smer, ki smo jo določili. Bodimo zavedni pristaši NSS, katere cilj in program je poštenost in socialna pravičnost. Ne ustrašimo se nikakega terorja in bodimo priprani, da bodo vsa ta strašila izginila. Zato pogumno na delo!

Upravništvo.

Našim naročnikom.

Vsem naročnikom razen onim v Ljubljani in Mariboru smo z današnje številke na naslovnem listku označili z rdečim vseh zaostanke na naročninah do konca avgusta t. l. Prosimo, da nam vsi prizadeti, do 10. septembra 1921 poravnajo označene zaostanke. Onim, ki tega opomina nebi upoštevali, bomo brezpogojno ustavili list sredi septembra.

Upravništvo.

Črtica o kralju Petru.

Naš rajski kralj je junak za narodno epopejo. Toda sam na sebi ni imel v svojem značaju nič romantičnega. Ako bi bil navaden zemljan, bi se reklo, da je soliden in trezen človek, ki gre vedno mirno in po ravni poti k svojemu cilju. Nekoč je rekel nekemu svojih osebnih prijateljev, s katerim se je razgovarjal stoji na Terazijah pred hotelom »London«: »Vidite onole hišo, ki stoji nasproti »Londonu« — ako bi mi bilo treba v ono hišo, šel bi preko ceste naravnost v njo.« — Tako je tudi v istini postopal celo življenje. Zakona in ustave se je držal vestno, kot najsolidnejši državljani. Bil je slučaj, da je hotel iz narodne knjižnice neko številko »Letopisa Matice srpske«, kjer je bilo pisano o nekem njegovem prijatelju, da jo prečita. Knjižničar odvrne, da je ne more dati. »Zakaj ne?« — vpraša kralj. — »Ker je za nas tak predpis, da smemo časopisje posojati izven knjižnice samo drugim knjižnicam in akademiji. A vi niste niti knjižnica, niti akademija. Toda ako želite, vam dam svojo zasebno številko in to lahko ali raztrgate ali tudi izgubite.« Kralj je odgovoril: »Ako je tak predpis, se ga moramo držati.«

Našega narodnega jedinstva se je zavedal pokojni kralj tako globoko, da sploh ni poznal nobenega razločka med Srbom, Hrvatom in Slovencem. V Oplenici pri Topolji, svojem rodbinskem mestu, kjer se je rodil njegov ded Črni Jurij, si je dal postaviti veličastno »zadužbino« — cerkev, kjer naj bi počival po smrti in ki bi bila trajen spomin na njegovo vladno. Odbor, ki je vodil delo, je dobil naročilo, da smejo delati pri tej zgradbi samo Jugoslaveni. Kralj je hotel, da ne bo v tej zgradbi niti kaplja tujega znoja. Toda nobene razlike se ni delalo med Srbi, Hrvati

in Slovenci. V resnici je pri tej veličastni stavbi delal samo en Grk, drugače so delali izključno samo Jugoslaveni, tako da se lahko reče, da je postavilo to zadužbino v resnici samo naše ljudstvo.

Med vojno je zapovedal, naj se vojni jetniki Srbi, Hrvati in Slovenci ter Čehi odberejo in puste popolnoma na prosto. Častniki so lahko delali, kar so hoteli, kdor je znal kakšno obrt ali drugo delo, je lahko iskal dela kjer je hotel. Mnogo takih osvobojenih vojnih jetnikov je delalo v Beogradu pri soborni cerkvi. Nekoč pride kralj mimo in pogleda delavce. Zgleda mladega človeka, bivšega avstrijskega vojaka, ter ga vpraša odkodi je? Ko zve, da je Slovenec, reče kralj:

»Revče. Kaj na tak način si prišel v svojo zemljo!«

Pokojni kralj je torej pojmoval Srbijo, da je istotako tudi domovina Slovencev, skupna last nas vseh.

Potem ga je vprašal, če ima kakšne vesti od svojih domačih? — Mladenič odvrne žalostno, da ne ve nič od doma odkar je vjet.

»Pa bi rad dobil kakšno obvestilo z doma.«

»Seveda rad, toda sedaj ni mogoče,« odvrne mladenič.

»Na zemlji je vse mogoče,« odvrne kralj, in naroči takoj svojemu adjutantu, naj si zapiše njegovo ime in se potem potruji, da dobi potom švicarske vlade kakšno obvestilo o njegovi rodbini.

Naš pokojni kralj spada v zgodovino in v narodno pesem. Vsaka ga bo obdelavala in predstavljala po svoje. Treba je pa tudi, da ga ocenimo in poznamo kot človeka in temu poznavanju naj služi teh par vrstic.

Dr. L. Lenard.

Kdor Jugoslovan Ta Matice član!

razgleda ni nikjer. In kaj naj slednjič rečemo o onih srečnejših, ki jim je dano uživati solčni vzhod ali zahod tam kje gori v Julijskih Alpah, Karavankah, Kamniških planinah! Večkrat so v zadregi, kateri gori bi dali prvenstvo, kar se tiče razgleda. Tako so nedavno trije turisti, ki so pa mimogrede rečeno, že marsikateri gori premerili bok in jej stopili na teme, vsi prevzeti nad krasnim razgledom, ki ga nudi Kravavec, trdili, da je ta gora, kar se tiče lepote in obsežnosti razgleda med prvimi v naših Alpah.

Vseh teh zadržev je sedaj naše turiste rešil »Jutrov« podlistkar R. P., ki je v eni zadnjih številčk dognal, da gre, kar se tiče razgleda, prvenstvo »velikanu« Storžiču. V svojem vsebinsko naivnem in stilistično na naloge licejskih gojenk spominjajočem članku se je dični opazovalec naših planin povzpela do naivne recimo humoristične trditve, da nudi Storžič v naših Alpah najlepši razgled in da naj se Triglav, Stol, Grintavec, Ojstrica etc. kar skrijejo, kar se tiče razgleda.

Čudom se čudimo, kako more turist, ki je bil, kakor sam pravi, že na

Pomenki.

Samopomoč: Kdor hoče draginjo naj voli kapitalista!

Malkontentstvo: Zadovoljstvo izstradanega proletarca, kojemu odnese verižnik zadnji kos kruha, da ga izveriži v tujini.

Narobe svet: Stradal sem med vojno radi pomanjkanja blaga — po vojni stradam radi preobilice blaga.

Premog bo dražji, ker ga je že preveč.

Kapitalizem (oče):
Sinovi: komunizem — anarhizem — nihilizem — atentat;
hčere: draginja — lakota — revolucija.

Socialni vestnik.

Sprejem invalidov v pouk na raznih šolah v Sloveniji. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek, bo sprejel v svojo oskrbo večje število siromašnih invalidov, ki bi želeli obiskovati razne šole v Sloveniji. V poštev bi prišle v prvi vrsti te-le šole: Tehniška srednja šola (poprej Obrtna šola) v Ljubljani, Vinarska in sadjarska šola v Mariboru, Rudarska šola v Celju, Meščanska šola v Celju, orglarski šoli v Ljubljani in v Celju itd. Invalidi, ki bi želeli obiskovati omenjene šole in so zato fizično in po predizobrazbi sposobni, naj pošljejo tozadevne prošnje z vsemi potrebnimi prilogami in izvidom nadpregleda Pokrajinski upravi za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek, takoj, najpozneje pa do 1. septembra t. l. — Invalidi, ki žele obiskovati Tehnično srednjo šolo v Ljubljani, se opozarjajo na razglas ravnateljstva omenjene šole v Uradnem listu št. 93 od 8. avgusta t. l. — Pogoji za sprejem v Vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru so objavljene v listu »Kmetovalec« št. 13. do 15. t. l. — Za sprejem v Rudarsko šolo v Celju se zahteva fizična sposobnost za vsako delo pod zemljo in da je dotičnik bil zaposlen kot rudar štiri leta. Vsi invalidi, ki bodo sprejeti v omenjene šole, bodo za ves čas pouka v oskrbi invalidskega odseka in sicer: invalidi v šolah v Ljubljani ali Celju bodo v staležu invalidskih domov v Ljubljani ali Celju; invalidom v drugih šolah pa se bo izplačeval vsakokratni menažni relutum kot podpora za oskrbo, če niso v oskrbi tamošnjih šol ozir. zavodov, katere stroške krije invalidski odsek. Ker so pa sredstva, s katerimi razpolaga invalidski odsek, zelo skromna, se bodo sprejeli v brezplačno oskrbo za časa šolanja le invalidi z najmanj 50 odstotkov delazmožnosti, ki so sami kakor tudi njihovi stariši brez vsakih sredstev, kar morajo dokazati z ubožnim spričevalom.

Socialna zakonodaja. Izšli sta dve važnejši odredbi: o delavskih zbornicah in o zavarovanju delavstva za bolezni in nezgode. Delavske zbornice se osnujejo (v Srbiji jo že imajo) za Hrvatsko in Slavonijo v Zagrebu, za Bosno in Hercegovino v Sarajevu, za Dalmacijo v Splitu, za Vojvodino v Novem Sadu in za Slovenijo s sedežem v Ljubljani. Ta naredba je izšla v Uradnem listu št. 99 z dne 20. t. m. — Naredba o bolniškem in nezgodnem zavarovanju je nekaj boljše kakor je bil stari avstrijski zakon o bolniškem zavarovanju. Zavarovanje bo strogo centralizirano; le nekaj specialnih strok še obdrži svoje zavode. Centralni urad se nahaja v Zagrebu, ker je vse tozadevno zavarovanje izvedeno nekako po sistemu hrvatskih bolniških blagajn. Za naše delavstvo v Sloveniji je najpomembnejša izprememba, da ne bo delavstvo več imelo v zavodih dvetretjinsko zastopstvo kakor doslej, nego le polovično in enako tudi delodajalci. Tu li prispevke bodo plačevali po polovici delodajalci in po polovici delavci. Vpliv, ki pravzaprav gre delavstvu v teh zavodih, je s to naredbo precej omejen; v primeri s prejšnjim zastopstvom. Kako se bo pa izvedlo to zavarovanje po celi državi, je še vprašanje časa in potrpljenja, zakaj zavarovanje obstoji sedaj le v Sloveniji ter Hrvatski in Slavoniji.

Brezposelnost v Ameriki. Uradni izvidi poročajo, da je sedaj v Zedinjenih državah 5 milijonov 735 tisoč nezaposlenih delavcev! V rudarski industriji jih je 250.000, v prevozniki industriji 800.000, v trgovini 450.000, domačega nezaposlenega osebja 335 tisoč, v strojni in drugih industrijah v številni tudi stavbno stroko 3 milijone 900 tisoč.

Demonstracije brezposelnih na Angleškem. V Sheffieldu je prišlo pri demonstracijah brezposelnih do nemirov. Množica, broječa kakih 8 tisoč oseb, je poskusila vdreti v mestno hišo, pa jo je razpršila policija.

Gospodarstvo.

Prošnja za podaljšanje osemurnega delovnika. Pokrajinska uprava oddelek za socialno skrbstvo, opozarja z ozikom na svoječasno notico v časopisih, da prošnje za podaljšanje delovnega časa ni treba kolekovati, vse interesente, na začasn timeri zakon v »Ur. Listu« št. 100, tarif. post. 1 in 2 glasom katerih je taksa tudi za te prošnje 5 dinarjev in za njih priloge 50 para.

Dramatični odsek izobraževalnega društva »Bratstvo«. Na zadnjem sestanku odseka, ki je bil sklican za sredo 24. t. m. je lepo število udeležencev, (med katerimi pa je bil žal zelo slabo zastopan nežni spol) pokazalo precej zanimanja za stvar. Govorilo se je o raznovrstnih stvarih. Uvodno je načelnik odseka lepo

Podlistek.

STONE KRVAVEC.

Slovenski Tartarin.

Katera gora v naših Alpah se po naša z najlepšim razgledom?

Brunni ljubljanski kofetarji in kofetarice, ki hodijo vsako jutro na Rožnik kavo pit in katerih noga se še ni višje povzpela kot na griček in sosednje Šišenske vršičke, ki jih je nedavno dovtipen turist imenoval Šišenske Alpe, so gotovo prepričani, da ga ni lepšega razgleda, kot raz te prijazne vrhove. In kaj naj rečemo o nedeljskih obiskovalcih Šmarne gore, Polhovgrajskih dolomitov (Grmade, Sv. Katarine, Sv. Jakoba, Sv. treh kraljev etc.), ali o onih, ki so se celo osokolili ter se spustili preko Aleša in črnuškega mosta tja po cesti na daljno Limbarsko goro! Vsi so zadivljeni nad prekrasnim razgledom, ki ga nudijo ti lahko dostopni vrhovi in grebeni, in vsi oni, katerih noga še ni drsela kje višje, so mnenja, da lepšega

rično znano, da razgled raz Storžiča proti severu »torej proti Koroški« zapira dolgo iztegnjeni greben Košute. Priobčujemo to notico, oziroma popravek, da se ne mistificirajo po nepotrebnem nevešči turisti. Sicer smo pa mnenja, da je Storžič, oziroma njegova dobra in slaba stran že toliko znana v turističnih krogih, da skoro ni pričakovati, da bi kdo sedel na lim Jutrovemu informatorju ter plezal na Storžič — ki je mimogrede omenjeno, sicer prav interesantna turistična točka — samo zaradi tega, da bi užival od ondot najlepši razgled v naših Alpah.

V tolažbo odnosno opravičenje pa naj služi humorističnemu podlistkarju naša domneva, da se mu je v hipnem navdušenju pripetila najbrže neprijetna pomota, da je zlezal skoro na vrhunec sosednjega velikana (Konjščica 1600 m ali celo Javornik 1718 m) — in se pri tem zibal v prijetnih sanjah, da kipi pod njegovimi podplati nebotični Storžič 2132.

S tem pa gre tudi afera Storžič ad acta.

vseh velikanih (?) naših gora, kaj takega trditi! Saj je danes v turističnih krogih vendar dovolj znano in dognano, da ima Triglav najlepši in najobsežnejši razgled. (Pojma lep in obsežen se pri turistu večkrat krijeta.) Gospod R. P. naj malo prelišta razne letnike »Planinskega Vestnika« in publikacije nemškega planinskega društva ali pa naj vzame v roke Orožnovo »Domovinoznanstvo« za IV. r. sred. šol, pa se bo podučil, kateri gori v naših Alpah gre prvenstvo, kar se tiče razgleda. Povpraša naj pa tudi priznane turiste, predvsem odbornike Kranjske podružnice S. P. D. o vzrokih, ki so dovedli podružnico do tega, da svoje planinske kočje ni zgradila na Storžiču kakor je bilo prvotno zamišljeno, temveč na Stolu. Pa mu bodo gospodje povedali, da je bil glaven vzrok ta, da ima Storžič premalo obsežen razgled in bi imela planinska postojanka vsled tega premalo privlačnosti. Famosni veleturist je moral na Storžiču, ki je na južni strani poraščen do vrha, pač slišati travo rasti, sicer bi ne trdil, da se vidi raz Storžiča vsa Koroška, ko je vendar noto-

rično znano, da razgled raz Storžiča proti severu »torej proti Koroški« zapira dolgo iztegnjeni greben Košute. Priobčujemo to notico, oziroma popravek, da se ne mistificirajo po nepotrebnem nevešči turisti. Sicer smo pa mnenja, da je Storžič, oziroma njegova dobra in slaba stran že toliko znana v turističnih krogih, da skoro ni pričakovati, da bi kdo sedel na lim Jutrovemu informatorju ter plezal na Storžič — ki je mimogrede omenjeno, sicer prav interesantna turistična točka — samo zaradi tega, da bi užival od ondot najlepši razgled v naših Alpah.

V tolažbo odnosno opravičenje pa naj služi humorističnemu podlistkarju naša domneva, da se mu je v hipnem navdušenju pripetila najbrže neprijetna pomota, da je zlezal skoro na vrhunec sosednjega velikana (Konjščica 1600 m ali celo Javornik 1718 m) — in se pri tem zibal v prijetnih sanjah, da kipi pod njegovimi podplati nebotični Storžič 2132.

S tem pa gre tudi afera Storžič ad acta.

orisa mladinske organizacije na Češkem in dal s tem vspodbudo mladim močem, ki se združujejo pod mogočno parolo »Bratstva«. Koncem svojih izvajanj je referent natanko orisal »afero« g. Peska, ki jo je zbrano članstvo z ogorčenjem vzelo na znanje in obsodilo tako perfidno postopanje s človekom, ki zasluži od vsake strani najgloblje spoštovanje. Zatem je povzel besedo režiser, ki je podal nakratko konstatacijo, kako upliva pisava časopisja, ki se bavi s takimi perverzimi podtikovanji v Primorju, tako na italijansko, kakor tudi na slovensko javnost. Po teh izvajanjih se je vnela živa debata o notranjih zadevah odseka, kakor tudi o repertoarju. Predlogi in načrti, ki so se stavili in bili kolikorotiko tudi sprejeti so nam prorok, da bo delovanje tega odseka nudilo tako članom, kakor narodu dovolj izobrazbe. Zborovanje, ki se je v zelo živahnem debatanju zavleklo do 11 ure zvečer, je lepo uspelo in kaže stopnjujoč napredek. R-c.

Dramatično društvo za Ptuj ima svoj občni zbor v sredo, dne 7. sept. 1921 ob 20. uri v spodnjih prostorih Narodnega doma. Dnevni red: 1. Zapisnik prejš. obč. zbora. 2. Poročilo: tajnika, blagajnika, knjižničarja, gospodarja in intendanta. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dopisi.

Ptuj. Kako nesmotreno postopa naša vladajoča gospoda, natančno kaže trgovina Lepoša. V lepi mestni hiši se nahaja v pritličju trgovina z železnino, ki je bila last Nemca Lepoša. Ko je le ta umrl, so naši brhli gospodje dali koncesijo ženi, zaigrani Nemki. Ker ni hotela ostati sama, se je poročila z netrgovcem Nemcem. V tem slučaju ugasne pravica žene do koncesije. Res je mesta občina odpovedala prostore. Dotedanja lastnica pa prostorov ni hotela prepustiti občini. Radi tega je uložil gerent tožbo pri sodniji, in jo je v prvi instanci tudi dobil. Proti tej razsodbi se je uložil rekurz na 2. instanco v Maribor s strani Lepoša-Krainz. Razsodba se je v Mariboru razveljavila in Nemka Lepoša-Krainz ima svojo prodajalno še vedno v mestni hiši če tudi nima koncesije, ki je s smrtjo prvega moža ugasla. »Saj je plačala -- najemino, — tako so rekli modri gospodje v Mariboru, ko so razveljavljali raz-

sodbo prve inštanice! Ali je to logično? Ali je to pošteno? Ali spadajo tako argumentirane razsodbe k nam na mejo?

Zagorje ob Savi. Nadomestne volitve za 11 občinskih odborniških mest se vršijo dne 26. septembra t. l. Narodna socialistična stranka nastopa samostojno, ter je postavila sledeče kandidate: Leopold Ludovika, Franc Jan, Franc Pikel, Anton Drnovšek, Drago Bostič, Franc Umek, Mirko Jesih, Aleksander Svetec, Andrej Sekš, Franc Krmelj, Nikolaj Kovač. Namestniki: Jožef Celestina, Ivan Firm, Leopold Javaršek, Franc Malovrh, Ongjeslav Jesih, Jožef Rus, Jurij Kočar, Franc Izlakar, Julče Finčingar, Robert Rančigaj, Aleksander Svetec. Tovariši vsi na delo za našo kandidatno listo. Če bode vsak narodni socialist v Zagorju storil svojo dolžnost je zmaga naša.

Poljčane. Tukašnja krajevna organizacija NSS je pričela krepko delovati in pridobiva naša stranka vedno več in to najboljših pristašev. Skraja je šla bolj trda in smo se morali boriti proti raznim težkočam in predsodki nekaterih nepodučenih nasprotnikov, vendar pa prihajajo ljudje polagoma do prepričanja, da je edino narodno-socialistična stranka ona stranka, ki v resnici zastopa delavsko ljudstvo in se zavzema za njegove težnje v beograjski skupščini z vso odločnostjo in vnemo. S tem, da se stranka zavzema za koristi delavstva, ter mu obenem vceplja tudi ljubezen do domovine in naroda, pa si bo pridobila ravno med našim domoljubnim delavstvom največ pristašev, kar bo le delavstvu in narodu v korist. Pred kratkim smo priredili tukaj vrtno veselico, ki je prav lepo uspela. Pri tej priliki pa prosimo načelstvo naše stranke, da nam o prvi priliki pošlje semkaj govornika, ki bo zlasti našim novim pristašem razjasnil nalogo in program stranke.

V Mariboru na Aleksandrovi cesti 45, to je nasproti glavnega kolodvora je ustanovil novo špecerijsko in kolonijalno trgovino Miloš Oset, ter opozarjamo cenj. čitatelje na njegov oglas v našem listu.

LISTNICA UREDNISTVA.

Tovarišu dopisniku I. L. v Poljčanah. Na tvoj dopis glede potovanja v Beograd Te opozarjam, da se obrneš v zadevi nemudoma z dopisom naravnost do načelstva stranke, ki je o tem že obveščeno in boš izvedel tamkaj vse podrobneje podatke. Za sodelovanje dobrodošel!

Odgovorni urednik H. Sever.
Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Podpirajte družbo
sv. Cirila in Metoda!

: Slovenska banka :

LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti Mestnemu domu.

Vplačana delniška glavnica K 30.000.000. — Tel. št. 567. Ček. račun 12.205.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Franc Brumat
Ljubljana
6-12
Vsakovrstno **manufakturo**
Mestni trg
št. 25, I. n.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleškano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

13-14 pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

VELIKA IZBIRA OTROŠKIH VOZIČKOV DVOKOLES IN ŠIVALNIH STROJEV PO CENI:

F. BATJEL, Ljubljana,
Stari trg št. 28.

Sprejme se v polno popravo za emajliranje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički šivalni in razni stroji.

Mehanična delavnica
Karlovska cesta 4.
„Tribuna“ tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta.

Priporočajoč dobro postrežbo, vedno sveže pivo, domača pristna vina in dobro kuhinjo po zelo znižanih cenah, prosim za obilen obisk —

FRANJO STIKLER

Restavracija juž. kolodvor Maribor.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh demizijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potrebščine priporoča po najnižjih cenah 11-15

M. KUŠTRIN

Ljubljana

Dunajska cesta št. 20

Telefon št. 470.

Podružnica: Maribor

Jurčičeva ulica št. 9.

Nova trgovina! **Miloš Oset** Nova trgovina!

Maribor, Aleksandrova c. 45.

nasproti glavnega kolodvora

priporoča **raznovrstno špecerijsko in kolonijalno blago ter deželne pridelke.**

Prosi cenj. občinstvo za obilen obisk. — Postrežba točna in solidna.

Mariborska eskomptna banka

Maribor, Aleksandrova ulica št. 11.

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC.

Prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital: 20.000.000 kron.

Rezerve okrog 6.000.000 K.

Slovenska eskomptna banka

LJUBLJANA

Šelenburgova ul. 1.

Interesna skupnost s „Hrvatsko eskomptno banko“ in „Srbsko banko“ v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut - Eskompt menic, terjatev, faktur - Akreditivi - Borza. 20-5

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg 8 Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti in Dolnji Lendavi

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun

4 1/2 0

čistih brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljen septembra 1919. Prometa v lanskem letu nad 128.000.000 K. Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Ministrstvo financ Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev

7% državno investicijsko posojilo l. 1921 v iznosu Din. 500,000.000.

Poziv na vpis.

Minister financ Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na temelju Uredbe z dne 27. VI. 1921 Dšt. 7941 vzakonjene s členom 130 Ustave pozivlje na vpis

7% državnega investicijskega posojila v nominalnem znesku Din. 500,000.000.

To posojilo je investicijsko ter se bo porabilo izključno v svrhu splošnega dobra kakor: popravilo, izvršitev in razširjenje železniškega prometa, stavbo novih in dovršenje započelih železniških prog, napravo in popravila pristanišč, cest, potov itd.

Nominalni iznos posojila je D. 500,000.000 izdan al pari v kosih po Din. 100, 500, 1000, 5000 in 10.000 v 50.000 serijah po 100 številkih, obresti so 7% na leto ter se izplačujejo dekurzivno brez vsakega odbitka v polletnih kuponih in to 15. marca in 15. septembra vsakega leta pri vseh javnih blagajnicah in zato pooblaščenih denarnih zavodih brez odbitka kakoršnega koli davka, koleka in takse.

Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10 let se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna mera znižati. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let konvertira, mora se imejiteljem obveznic ponuditi izplačilo v nominalnem iznosu.

Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amortizacija počinje 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto pri Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanjem ali odkupom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obveznici natisnjen. Posojilo je zavarovano z hipoteko, a potrebna svota za anuitet (obresti in amortizacijo) stavila se bo vsako leto v budget (državni proračun), za pokritje pa bodo služili pred vsem dohodki dotičnega investicijskega objekta.

Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane obveznice 30 let po žrebanju.

Posojilo bo kotirano na vseh domačih borzah.

Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim državnim obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se polagati kakor kavcije, upotrebljivati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in privatnih podvzetjih.

Obveznice se morejo lombardirati pri Narodni banki Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter njenih podružnicah po zakonitih predpisih.

Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih, srezkih in občinskih) kakor tudi vseh taks in pristojb v kraljevini.

Vpis se bo vršil od 1. do 30. septembra 1921

pri vseh denarnih zavodih Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pod zgoraj navedenimi pogoji (za vsakih 100 Din. obveznice Din. 100 v gotovini). Za kontrolo porabe tega posojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor.

Ko bo celo posojilo porabljeno, podal bo minister financ Narodni skupščini Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev poročilo o skupni porabi istega.

Beograd, meseca julija 1921.

Minister financ:

Dr. Kosta Kumanudi, l. r.